

Hodnocení bakalářské práce

Posudek oponenta práce

Jméno autora: Aneta Tošovská

Název práce: Tetování jako symbol ve vězeňském prostředí na příkladu věznice v Hradci Králové

Oponent práce: Mgr. Bc. Miloš Zapletal, Ph.D.

Jazyková a stylistická úroveň práce: E

Odborná kvalita práce: B

Formální úroveň práce: B

Konkrétní náměty, připomínky nebo otázky vyžadující doplnění u obhajoby:

Spisovatel Truman Capote strávil v souvislosti s přípravou románu *Chladnokrevně* (1966) roky bezprostředním kontaktem s vrahy a devianty v amerických věznicích. Když se jej Lawrence Grobel ptal, zda existuje nějaký společný rys, který by všechny vrahy a devianty spojoval, Capoteho napadnul jediný: tetování.

V nedávno vydané knize *Bohemiana 1988–2019* její autor Petr Motýl pozoruje, že dříve byli „tetovaní [...] výhradně absolventi kriminálů“, o něco později „pouze absolventi kriminálů, chábr flastr, rockeři, hej hej, technaři, tuc tuc tuc, skejťáci, svist svist, a motorkáři, vrm vrm“, pročež v minulém desetiletí již „tetovaní byli všichni nad osmnáct a pod třicet, včetně studentů bohosloví a učitelek v mateřských školách a školičkách“.

Tetování je tedy příznačným kulturním fenoménem současného Západu. Případů, kdy se z nenormálnosti stala společenská norma (*a vice versa!*), známe z kulturních dějin mnoho. Aneta Tošovská se ve své diplomní práci zaměřila na specifické funkce tetování v prostředí, které je většinou společností nahlíženo jako prostor nenormálnosti – ve vězení.

Autorka přistupuje k tomuto tématu z pozice kulturní antropologie, nanejvýš symbolické. Po obligátní teoretické části práce, věnované přehledu dosavadních poznatků o fenoménu tetování a o základních použitých konceptech a teoretických nástrojích kulturní antropologie, následuje část praktická. Zde jsou popsány a vyhodnoceny výsledky kvalitativního výzkumu, uskutečněného ve vazební věznici v Hradci Králové. Stěžejní zjištění výzkumu je vyjádřeno následovně: „[...] před nástupem do vězení neměly motivy tetování [pro svého nositele] jinou než osobní rovinu a významově pro ně nebylo tetování podstatné. Během pobytu ve vazební věznici se však pohled na tetování a na symboliku změnil a začala převládat rodinná symbolika, která nebyla před nástupem do věznice důležitá.“ (s. 67)

Politováníhodná je skutečnost, že autorka nijak nezohlednila dlouhodobý výzkum vězeňství České republiky, jemuž se věnuje sociolog Lukáš Dirga a v jehož rámci se zabýval též „body-buildingem“.

Naopak oceňuji, že autorka nepracovala pouze s českou původní nebo překladovou literaturou, ale v potaz vzala též studie zahraniční, anglicky psané.

Vzhledem k dnešní téměř všeobecné sociální akceptaci tetování mě překvapuje autorčino tvrzení (s. 66), že „mimo vězeňské prostředí může být tetování vnímáno jako nečisté, ale ve vězeňském prostředí nemusí být nutně nečisté, protože plní ‘samozřejmou‘ úlohu v klasifikačním systému daného společenství a nikdo mu nemusí přiřazovat takový negativní význam“. Tato teze by mohla být východiskem diskuse. Souhlasila by autorka s tvrzením, že zatímco pro většinovou společnost je dnes tetování převážně povrchní statusovou záležitostí, za vězeňskými zdi získává – dá-li se to tak nazvat – hlubší význam?

Práce obsahuje překlepy a po stránce stylistické působí dosti kostrbatým dojmem, místy až za hranicí gramatické normy. Překlad Geertzovy slavné věty na str. 66 je nepřesný – doporučuji nahlédnout do českého překladu *Interpretace kultur*.

Výsledné hodnocení:

Datum: 30. 4. 2021

podpis: